

שעבד בכל העבודות שאינן שייכות לו חייב מיתה (דמב"ס כלי המקדש ג, יא; חינוך מצוה שפט). ויש שכתב, שאף כהן מחוסר בבגדים שעבד דינו כזר שאינו חייב מיתה אלא בעבודות שזר חייב עליהם (ריטב"א להלן ע"ב).

זְרִיקָה וְהַקְטָרָה וְנִסְיֹן הַמִּיִּם וְנִסְיֹן הַיַּיִן, זריקה והקטרה יש בכללן כמה עבודות (גמ' להלן). ולא כלל רב את ניסוך המים והיין יחד, כיון שניסוך המים הינו רק בסוכות וניסוך היין הינו כל יום (תוס' ישנים; ריטב"א בתי הראשון). ויש שכתב, שלא כללם יחד, לפי שניסוך היין הוא הכשר הזבח, וניסוך המים הוא חובת היום (ריטב"א בתי השני [ובחינוך מצוה שצ נקט 'זריקה הקטרה הקרבה ניסוך']). וניסוך היין הוא ניסוך הבא על הקרבן שזר חייב עליו מיתה, אבל יין הבא לבדו כשהתנדב אדם יין, אין זר חייב עליו מיתה אם ניסכו (גבורת ארי, וראה תוס').

עֲבֹדַת מִתְּנֶה וְלֹא עֲבֹדַת סִילּוֹק וְעֲבֹדַת תְּמָה וְלֹא עֲבֹדַת שֵׁשׁ אַחֲרֶיהָ עֲבֹדָה, תרומת הדשן הינו עבודת סילוק, שמשלק את הדשן מעל המזבח, ולכן אין זר חייב מיתה עליה (רש"י), אולם אינו נחשב עבודה שיש אחריה עבודה מחמת הרמת הדשן שלאחריו, לפי שהרמת הדשן אינו בכל יום אלא כשמתרבה הדשן על המזבח (תוס' להלן כז, ב ד"ה איכא דאמרי, אולם דעת הרמב"ם תמידין ב, יג ע"פ המשנה למלך שם, והראב"ד ז, ש; שהרמת הדשן היא בכל יום). ויש שכתב, שתרומת הדשן נחשבת עבודה תמה לפי שבאותו דשן אינו עושה עוד מלאכה, כפי שזריקה נחשבת לעבודה תמה כיון שלא עושה בדם עוד עבודה, אף שצריך לשפוך את שיירי הדם לסיוד (תוס' ישנים, ופע"ז בריטב"א [והוסיף, שהרמת הדשן אינה חשובה כל כך]). ויש שכתב, שעבודה שאינה תמה היא בשני אופנים, או שיש אחריה דבר אף שאינו עבודה, כגון נתינת השמן במנורה שאינה עבודה תמה, כיון שצריך להדליק ואף שאינה עבודה (כדלהלן ע"ב), או שיש אחריה עבודה מאותו השם אף שאינה צורך העבודה הראשונה, כגון סידור שני גזרי עצים לאחר סידור המערכה ששניהם נקראים סידור, ולכן תרומת הדשן נחשבת עבודה תמה משני הטעמים, לפי שהרמת הדשן היא שם אחר, וגם אין הרמת הדשן צורך תרומת הדשן (מקדש דוד לב, ב).

וְלֹא רִבִּי רַחֲמֵנָא לְכָל דְּבַר הַמְּזֻבָּח - שאף על עבודת סילוק חייב מיתה אם היא עבודה תמה, ואין הכתוב ממעט אלא עבודה שיש אחריה עבודה (רש"י; רבינו אליקים), ואף שאמר הכתוב 'עבודת מתנה', ריבה גם תרומת הדשן שהיא עבודת סילוק, למעט הוצאת כף ומחתה ודישון מזבח הפנימי והוצאת הדשן, שזר אינו חייב מיתה עליהם, לפי שאינם עבודות חשובות אלא ניקוי המקום לצורך עבודה, בשונה מתרומת הדשן שהיא מצוה בפני עצמה (תוס' רא"ש).

וְרִבִּי הוּאָה לְאֹתוּיִי שֶׁבַע הַזָּאוֹת שֶׁבְּקִנְיָנִים, הזאות הדם של פר העלם דבר ופר של כהן המשיח ופרי יום הכיפורים הנעשות על הפרוכת (רש"י), ונתרבו שאם יעשה אותם זר חייב עליהם מיתה, ואף שאסור לזר ליכנס להיכל ואם נכנס חייב מיתה, מדובר שהזר נכנס בשוגג ולכן חייב מיתה רק על העבודה (תוס' ישנים ותוס' רא"ש), אולם יש שסבורים, שאין איסור מדאורייתא כלל לזר להיכנס להיכל [ורק כהנים שיש להם מצוה להיכנס לצורך, הוזהרו שלא ליכנס שלא לצורך] (רע"ב כלים א, ט, העמק דבר ויקרא כא, כג וחו"א כלים ב, א, בדעת הרמב"ם ביאת מקדש ב, ב, וראה במשנה למלך ביאת מקדש ט, ט, שכתב בדעת הרמב"ם שאסור, ק"ו מבעל מום).

בְּעֵי רִבִּי אֲבִין תְּרוּמַת הַדָּשָׁן בְּכֻמָּה, ולא אמר שכיון שלא נאמר בה שיעור אין לה שיעור כלל, ששמא היה ידוע לו שיש לתרומת הדשן שיעור מפסוק או דרשה, והסתפק מהו השיעור, והגמ' מנסה לדמות למקומות אחרים בהם נאמר שיעור בהרמה (תוס' רא"ש; תוס' ישנים). ויש שביאר, שאפשר שמתוך שאמרה המשנה (תמיד א, ד) שצריך לצבור את הגחלים על הרצפה, למד רבי אבין שיש לה שיעור ואין די בכל שהוא (שיח יצחק, בפירושו על התוס' ישנים). וראה להלן (ד"ה מה), שיש סוברים שאין שיעור כלל.

מִתְּרוּמַת מַעֲשֵׂר יִלְפִינָן לָהּ אוּ מִתְּרוּמַת מִדִּין יִלְפִינָן לָהּ - מתרומת מעשר שהיא אחד ממעשרה, או מתרומת מדין שהיא תרומת אנשי הצבא שהוא אחד מחמש מאות שבהם נאמר בפסוק 'והרמות' (רש"י; רבינו אליקים), ואף שהכלל הוא ש'תפשת מרובה לא תפשת' ומדוע לא למד רבי אבין מתרומת מדין שהיא הפחות שבשניהם, אלא לפי שתרומת מעשר היא לכהנים ודומה יותר לעבודת הכהנים יש צד ללמוד ממנה (ריטב"א). ויש שכתב, שהטעם שלא נקט הכלל של 'תפסת מרובה לא תפשת', משום שאפשר שתרומת מעשר עדיפה משום שנוהגת לדורות, ומצד שני אפשר שתרומת מדין עדיפה לפי שנאמר בה 'והרמות' בלשון יחיד כפי שנאמר בתרומת הדשן, או משום שהיא משל ציבור (שיח יצחק בדעת רש"י, וראה תוס'), או שבדבר שיש לו קצבה לא נאמר הכלל 'תפשת מרובה לא תפשת' (תוס' לקמן עב, א ד"ה ינעיד), או שבתרומת מעשר נאמר בה בפירוש 'והרמות' ובתרומת מדין שלדעת התוס' היא אחד מחמישים כתרומת העם לא נאמר אלא הרמה בתרומת אנשי הצבא ולא בתרומת העם (שיח יצחק בדעת התוס').

נֶאֱמַר כָּאֵן וְהָרִים וְנֶאֱמַר הִלְחָן וְהָרִים מַה הִלְחָן בְּקוֹמֵצוֹ אִף כָּאֵן בְּקוֹמֵצוֹ, ועדיף ללמוד את תרומת הדשן מקומץ של מנחה, משום שבשניהם נאמר 'והרים' (תוס'). ויש שכתב, שכך היה ידוע להם שיש ללמוד מקומץ של מנחה, או שעדיף ללמוד דבר שבמזבח מדבר שבמזבח (ריטב"א).

מַה הִלְחָן בְּקוֹמֵצוֹ אִף כָּאֵן בְּקוֹמֵצוֹ - שאין לפחות בתרומת הדשן מאומד של קומץ, ואם רצה להוסיף מוסיף (רש"י, וראה רש"י לעל כ, ב, ובפסחים כ, א ורש"י שפחים שם), אולם מה שלקח יותר מאומד של קומץ, אינו מדין תרומת הדשן ואין בו דין מעילה (הגהות הגר"א תמורה לד, א, בדעת רש"י). ויש שכתב, שלוקח הכהן כשיעור קומץ ולא יותר (רבינו אליקים). ויש שסובר שאין בתרומת הדשן שיעור כלל, ונקט שיעור זה שמספיק אפילו קומץ ואין צריך שיעור מסוים מהדשן, והברייתא דרבי חייה אינה אלא להוציא מסברת רבי אבין שתרומת הדשן היא אחוז מסוים מכמות הדשן שעל המזבח, כתרומת מעשר או כתרומת מדין (אבן האזל תמידין ב, יב, בדעת הרמב"ם, וראה תוס' רעק"א בדעת הרע"ב א, ח).

שיעור קומץ המנחה הוא מה שנשאר בתוך שלש אצבעות הכהן לאחר שקמץ (ראה לקמן מז, א), ונחלקו אמוראים (מנחות כ, ב, ו-ח, א) אם יש קומץ פחות משיעור שני זיתים, ובתרומת הדשן צריך לשער שלא יפחות ממידת הקומץ של הכהן שתורם את הדשן (גבורת ארי). ויש שכתב, ששיעור חכמים מידת הקומץ הגדולה, וכשיעור זה עשו את המחתה שבה היו תורמים את הדשן (הערות הגר"י ש' אלישיב).

אָמַר רַב אֲרָבֶעַ עֲבֹדוֹת זָר חַיִּיב עֲלֵיהֶן מִיתָה - ישראל שעבד אינו חייב מיתה אלא באחת מארבעה עבודות (רש"י), אבל לוי